

TEMMERMAN, Hypoiet (Wichelen 16 maart 1847 – Schaarbeek 31 juni 1930).

Was afkomstig uit een kinderrijk landbouwersgezin. Temmerman liep school op het **Klein Seminarie van Sint-Niklaas**, maar zijn broer (en tegelijk voogd) deed hem overstappen naar de **Rijksnormaalschool van Lier**. In 1868 behaalde hij er zijn onderwijzersdiploma. In oktober van het daaropvolgende jaar studeerde hij af als geaggregeerde voor het lager middelbaar onderwijs aan de normaalfdeling te Nijvel. Tevens bezat hij een bekwaamheidsgetuigschrift voor het onderwijs in de Duitse taal. Hij fungeerde achtereenvolgens als onderwijzer aan de middelbare school te Aarschot (1869-1870), regent aan de middelbare school te Schaarbeek (1870-1875), onderwijzer aan de Model-school te Brussel (1875-1880), leraar opvoedkunde aan de stedelijke en rijksnormaalscholen te Brussel, evenals aan de zogenaamde Fröbelcursussen aldaar (1880-1882), en als directeur van de Rijksnormaalschool te Lier (1882). In 1907 ging hij met pensioen.

Temmerman leidde gedurende en ook na zijn loopbaan een heel actief liberaal verenigingsleven, zowel op professioneel, op politiek-levensbeschouwelijk als op Vlaams-militant vlak. Zo was hij stichtend lid van de *Union des instituteurs de l'agglomération bruxelloise* (1872), secretaris van de *Société centrale des instituteurs* (1873), lid van de **Algemene Belgische Onderwijzersbond** (1872) en voorzitter van de **Onderwijzersbond** binnen de **Liberaal Volksbond** van het arrondissement Brussel (1914). Hij was tevens zeer actief in het **Willemsfonds**, zowel in de afdeling Brussel als in het algemeen bestuur, in het **Taalverbond**, in de Brusselse *Libre pensée*, in de **Ligue de l'Enseignement** en in de Brusselse vrijmetselaarsloge *Les Amis philanthropes*. Tevens legde hij een grote publicistische activiteit aan de dag in pedagogische bladen als *De Toekomst* (waarvan hij tussen 1884 en 1898 mede de redactie waarnam), *Zuid en Noord*, *L'avenir*, *La revue pédagogique belge*, *Ons Woord*, *L'école nationale*, *De Nationale School*, *Bulletin de la Ligue de l'Enseignement*, *Journal des instituteurs*, en werkte ook mee aan *De Zweep* en aan *Het Laatste Nieuws*. Hij was auteur van leerboeken en fel gewaardeerde publicaties betreffende het onderwijs, zoals zijn *Handboek voor de Opvoed- en Onderwijskunde* (1900) en *De onderwijzer der toekomst* (1907). Het is Temmerman, als echte Herbart-kenner, die de pedagogisch-didactische vernieuwing in Herbartiaanse zin in de Vlaamse onderwijzersopleiding binnenloodste. Als militante Vlaming stond Temmerman een **onderwijs** voor in en door de moedertaal. Niettemin, en zijn Brusselse ervaring was er allicht niet vreemd aan, aanzag hij het aanleren van het Frans op de lagere school als een noodzakelijk kwaad. Een door hem in 1898 uitgegeven brochure *De moedertaal eenig*

doelmatig voertuig der gedachte in opvoeding en onderwijs hernam deze opvatting. De gelijkheid van beide landstalen werd erin gepropageerd en tevens bepleit in het raam van totale vernederlandsing van het onderwijs in Vlaanderen. Voor deze brochure bekroonde de Koninklijke Academie voor Wetenschappen, Letteren en Schone Kunsten in 1907 Temmerman met de De Keyn-prijs.

LITERATUUR: M. de Vroede (e.a.), *Bijdragen tot de geschiedenis van het pedagogisch leven in België. De periodieken 1817-1940*, 4 dln., 1973-1987; – F. Simon, *De Belgische leerkracht lager onderwijs en zijn beroepsvereniging 1857-1895*, RUG, onuitgegeven doctoraatsverhandeling, 1979; – L. van Leemput (red.), *175 jaar Rijksnormaalschool te Lier: gedenkboek 1817-1992*, 2 dln., 1992.

FRANK SIMON